

застосувавши ст.75 КК України, звільнив обвинуваченого від відбування покарання з випробуванням строком на 3 (три) роки [2].

За результатами дослідження судової практики можна зробити висновок, що необхідно встановити посилену кримінальну відповідальність за вчинення кримінальних правопорушень сексуальної спрямованості щодо неповнолітніх (малолітніх). Судам при призначенні покарання слід враховувати, що кримінальне правопорушення вчиняється щодо осіб, які перебувають під посиленням захистом держави через їх неповнолітній (малолітній) вік. Законодавець постійно здійснює спроби щодо вдосконалення кримінального законодавства у даній царині. Перш за все це здійснюється з метою забезпечення безпеки найбільш вразливої категорії осіб, які можуть стати потерпілими від сексуальних кримінальних правопорушень – неповнолітніх (малолітніх) осіб. Однак суди у багатьох випадках правозастосування не завжди реалізують кримінально-правову політику законодавця у цій сфері.

Література

1. Вирок Білгород-Дністровського міськрайонного суду Одеської області від 02 груд. 2021 р. Справа № 495/4838/21. Провадження № 1-кп/495/712/2021. URL: <https://opendatabot.ua/court/101584625-c4a3c83034e6b473dc36bc8220ad5714>

2. Вирок Звенигородського районного суду Черкаської області від 25 лист. 2021 р. Справа № 694/1654/21. Провадження №1-кп/694/191/21. URL: <https://opendatabot.ua/court/101461561-d0d38d067e7f43660b9f3d4218f16a72>

УДК 343.3/.7:343.553(477)(043.2)

Личак В.В., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВСТАНОВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРИХОВУВАННЯ ОБСТАВИНИ, ЗА ЯКОЇ ШЛЮБ Є НЕДІЙСНИМ

Із 2019 р. триває активна розробка проєкту нового Кримінального кодексу України (далі – проєкт КК). Станом на 30.12.2022 р. до Особливої частини проєкту КК включено розділ 4.6 «Кримінальні правопорушення проти сім'ї, дітей та інших уразливих людей», що належить до Книги четвертої «Кримінальні правопорушення проти людини і громадянина» [1]. Вказаний розділ проєкту КК об'єднує вісімнадцять кримінальних правопорушень, що поділяються на два підрозділи: злочини і проступки.

Автори проєкту КК у підрозділі 2 «Проступки» пропонують встановити кримінальну відповідальність за приховування обставини, за якої шлюб є недійсним (ст. 4.6.21) [1]. Певною мірою ця норма є відтворенням диспозиції ч. 1 ст. 212-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення, котра передбачає адміністративну відповідальність за утаювання обставин, що перешкоджають реєстрації шлюбу, або повідомлення завідомо неправдивих відомостей державним органам реєстрації актів цивільного стану [2].

Перешкодами для укладення шлюбу є обставини, за наявності яких державна реєстрація шлюбу неможлива і є неправомірною. Перелік перешкод визначено у ч. 2 ст. 24 та статтях 25–26 Сімейного кодексу України [3].

На відміну від України, кримінальне законодавство деяких держав-членів Європейського Союзу за подібні діяння встановлює кримінальну відповідальність, що свідчить про важливість охорони шлюбу і сім'ї у цих країнах.

Так, згідно зі ст. 238 Кримінального кодексу Нідерландів, кримінальній відповідальності підлягає неодружена особа, яка вступає в шлюб, навмисно приховуючи від іншої сторони, що для цього є будь-яка юридична перешкода [4]. Схоже положення містить Кримінальний кодекс Австрії, що передбачає кримінальну відповідальність для того, хто при вступі в шлюб приховує від іншої сторони факт, що робить шлюб недійсним (абз. 1 § 193) [5]. Кримінальний кодекс Болгарії встановлює відповідальність для того, хто при вступі в шлюб свідомо приховує від посадової особи по цивільному стану законну перешкоду до шлюбу (ч. 1 ст. 176) [6], а не від іншої сторони, як це має місце у кримінальних кодексах Австрії та Нідерландів. Особливістю Кримінального кодексу Іспанії є те, що в ньому передбачається кримінальна відповідальність для того, хто укладає недійсний шлюб, щоб завдати шкоди іншій стороні (ст. 218) [7].

Варто зазначити, що раніше в Україні утаювання обставин, що перешкоджають одруженню, відповідно до ст. 197 Кримінального кодексу 1960 р., вважалося злочином [8]. Однак Законом України від 07.07.1992 р. № 2547-XII «Про внесення доповнень і змін до Кримінального кодексу України, Кримінально-процесуального кодексу Української РСР і Кодексу Української РСР про адміністративні правопорушення» [9], цю статтю було декриміналізовано з одночасним визначенням аналогічного правопорушення у Кодексі України про адміністративні правопорушення. Це було зроблено, вочевидь, через те, що злочин становив низький рівень суспільної небезпеки або мав характер поодиноких випадків. Такий висновок було зроблено у зв'язку з тим, що в монографії за

ред. О.Я. Светлова та В.В. Сташиса (1985 р.) цій статті не було приділено належної уваги [10, с. 354].

Отже, на підставі вищенаведеного можна наголосити на тому, що автори проєкту нового Кримінального кодексу України врахували досвід зарубіжних країн та доцільно запропонували встановити кримінальну відповідальність за приховування обставини, за якої шлюб є недійсним у проєкті нового Кримінального кодексу України.

Література

1. Кримінальний кодекс України (проєкт) – контрольний текст (станом на 30 груд. 2022 р.). URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2022/12/30/1-kontrolnyj-tekst-proektu-kk-30-12-2022.pdf>

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07 груд. 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

3. Анучкіна І.Ю. Обставини, що перешкоджають укладенню шлюбу. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-2281/>

4. Wetboek van Strafrecht van 3 maart 1881. URL: https://wetten.overheid.nl/BWBR0001854/2023-01-01#BoekTweede_TiteldeelXIII

5. Bundesgesetz vom 23. Jänner 1974 über die mit gerichtlicher Strafe bedrohten Handlungen. URL: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002296>

6. Наказателен кодекс в сила от 01.05.1968 г. URL: <https://justice.government.bg/home/normdoc/1589654529>

7. Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal. URL: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1995-25444#txii>

8. Кримінальний кодекс України: Закон України від 28 груд. 1960 р. станом на 17 черв. 1992 р. (втратив чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2001-05#Text>

9. Про внесення доповнень і змін до Кримінального кодексу України, Кримінально-процесуального кодексу Української РСР і Кодексу Української РСР про адміністративні правопорушення: Закон України від 07 лип. 1992 р. № 2547-XII (станом на 07 лип. 1992 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2547-12/ed19920707#Text>

10. Уголовное право Украинской ССР на современном этапе / Ин-т государства и права АН УССР; отв. ред.: А.Я. Светлов, В.В. Сташис. Часть особенная. Киев: Наукова думка, 1985. 456 с.